
[2019-35-RE](#)

CAUSA 2019-35-RE

(Canturri Montanya c/ Col·legi d'Advocats d'Andorra)

Número de registre 206-2019. Recurs d'empara

Sentència del 9 de setembre del 2019

BOPA núm. 79, del 25 de setembre del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 d'abril del 2019, per la representació processal del Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 27 de març del 2019, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat de la resolució impugnada amb retroacció de les actuacions per tal que la Sala Administrativa dicti una nova resolució en què desestimi el recurs d'apel·lació formulat pel Col·legi d'Advocats d'Andorra contra la sentència de la primera instància i la confirmi en tots els seus punts;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 17 de juny del 2019, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2019-35-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 3 de juliol del 2019, per la representació processal del Col·legi d'Advocats d'Andorra;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 9 de juliol del 2019, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 26 de setembre del 2013, en el marc d'una reunió professional en el despatx d'un notari, el Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya va acusar l'advocat, Sr. Antoni Duró Arajol, d'insultar-lo, d'atacar-lo greument en el seu honor i d'intentar agredir-lo davant testimonis.

1.2. El Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya va presentar una querella per un delictes menor d'injúries, per un delictes menor d'amenaques no condicionals i per un delictes menor de maltractament corporal lleu en grau de temptativa.

Sobre el recurs d'empara presentat pel Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya en aquella causa, el Tribunal Constitucional es va pronunciar mitjançant l'acte d'inadmissió a tràmit del 10 d'octubre del 2016, recaigut en la causa 2016-18-RE.

1.3. Independentment de la causa penal, actualment finalitzada, el Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya va introduir una queixa disciplinària davant el Col·legi d'Advocats d'Andorra (CADA), en què sol·licitava que s'imposés una sanció al Sr. Antoni Duró Arajol.

1.4. El 8 de març del 2017, el CADA va comunicar al demandant que el Sr. Antoni Duró Arajol havia estat sancionat per la Junta Disciplinària de primera instància sense afegir cap més precisió.

1.5. El Sr. Antoni Duró Arajol va fer apel·lació d'aquesta decisió i, en segona instància, l'òrgan sancionador va revocar la sanció imposada en primera instància.

1.6. La representació processal del Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya va presentar davant la Batllia una demanda contra la presumpta denegació per silenci administratiu del seu recurs interposat contra la comunicació del CADA del 8 de març del 2017.

1.7. El 3 de setembre del 2018, la Secció de Contenciós-Administratiu 2 de la Batllia va dictar una sentència en què estimava aquesta demanda, declarava que la denegació per silenci administratiu del seu recurs contra l'escrit del CADA del 8 de març del 2017, no era ajustat a dret i als fins que legitimaven l'activitat administrativa i en declarava la seva anul·lació, i declarava l'interès legítim del demandant en el si del procediment sancionador, condemnant el CADA a retreure l'expedient per tal que l'interessat pogués fer-ne part.

1.8. El CADA va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 27 de març del 2019, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava el recurs d'apel·lació del CADA, revocava la sentència de la Batllia i desestimava la demanda formulada pel Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya, declarant que la comunicació impugnada del 8 de març del 2017 era ajustada a dret i als fins que legitimaven l'activitat administrativa.

1.9. El 23 d'abril del 2019, la representació processal del Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 27 de març del 2019, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- El recurrent considera que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció (article 10 de la Constitució) en els seus vessants de l'accés a la jurisdicció, del procés degut i d'obtenir una resolució motivada. S'ha vulnerat el seu dret d'accés a la justícia pel fet que el CADA no va acceptar el seu interès jurídic en impugnar els actes administratius i poder tenir coneixement d'aquests. Així doncs, el CADA ha incomplert l'article 42 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i aquesta actuació ha estat validada per la sentència de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

- Manifesta que la prohibició de les accions de violència, d'ofensa o de manifestació violenta envers els companys no solament protegeixen el bé jurídic col·lectiu, sinó també el bé jurídic individual de l'advocat col·legiat.

- La vulneració del seu dret a la defensa i la indefensió material que ha patit es deriven de la consideració que efectua la Sala Administrativa (FD 4). Aquesta considera que la potestat disciplinària té per objecte assegurar el compliment dels deures i de les obligacions professionals dels seus membres i que es protegeix un bé jurídic col·lectiu abans que la tutela de l'honor de cada col·legiat. No comparteix que el bé jurídic col·lectiu estigui abans que el dret a l'honor i el menystingui. La interpretació de la Sala Administrativa està mal fonamentada ja que sí té interès legítim, atès que es va incidir en la seva integritat moral.

- Fonamenta la indefensió, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional (veg. sentències del 13 de març de 1997, recaiguda en la causa 96-9-RE i del 15 de març del 2004, recaiguda en la causa 2003-15-RE), al·legant que una indefensió constitucionalment rellevant requereix no només la infracció d'una norma processal, sinó també, la privació del dret a la defensa i un perjudici real i efectiu dels interessos de l'afectat.

La interpretació restrictiva realitzada per la Sala Administrativa vulnera el dret a la jurisdicció i esdevé irraonable i lesiva de drets constitucionals (veg. la sentència del 7 de setembre del 2012, recaiguda en la causa 2012-5-RE).

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat de la resolució impugnada amb retroacció de les actuacions per tal que la Sala Administrativa dicti una nova resolució en què desestimi el recurs d'apel·lació formulat pel Col·legi d'Advocats d'Andorra contra la sentència de la primera instància i la confirmi en tots els seus punts.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, en la seva sentència del 27 de març del 2019, va estimar el recurs d'apel·lació i va fonamentar la seva resolució amb els arguments següents:

1. Que la seva jurisprudència havia establert, de manera reiterada, que "*la legitimació correspon a*

aquelles persones que posseeixen un interès directe en l'anul·lació de l'acte impugnat i que, en termes generals, cal reconèixer l'existència d'aquest interès directe quan el particular obté qualsevol mena de benefici o evita un perjudici mitjançant la declaració d'invalidesa de l'acte administratiu (...). El denunciant no és, en termes generals, part en aquest tipus de procediment, excepte en els casos en què justifiqui una afectació directa a la seva esfera d'interessos, en els termes que preveu l'article 107 del mateix Codi, el que comporta que la imposició d'una sanció impliqui per a ell l'obtenció d'un benefici o l'evitació d'un perjudici (...). Només en el cas de que l'èxit de la denúncia incideixi positivament en la seva situació jurídica podria ser-li reconegut aquell interès legitimador".

2. Que ha pres en consideració l'objecte del procediment disciplinari i els seus efectes. En relació amb l'objecte, aquest procediment s'adreça a protegir un bé jurídic col·lectiu abans que la tutela del dret a l'honor de cadascun dels col·legiats. I pel que fa als efectes, no es pot considerar que la imposició d'una sanció incideixi positivament en l'esfera dels drets i dels interessos de la part agent, ja que no li reporta cap benefici concret i específic, més enllà de la seva satisfacció moral, ni li evita cap perjudici cert.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que, sota l'al·legació d'una pretesa lesió del dret a la jurisdicció, el recurrent pretén la revisió de la sentència impugnada, relativa a l'aplicació i a la interpretació del dret administratiu i, en concret, de la legitimació per participar en un procediment disciplinari.

- Assenyala que la resolució de la Sala Administrativa es troba àmpliament fonamentada en Dret, que no es pot considerar que la valoració de l'ordenament processal sigui arbitrària i que es basa en una jurisprudència anterior i en la comuna opinió dels juristes.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari que no s'han produït les vulneracions al·legades en aquest recurs d'empara.

2.4. Argumentació del Col·legi d'Advocats d'Andorra

- Amb caràcter previ, el CADA indica que el Tribunal Constitucional no actua com a una tercera instància ni com a un tribunal de cassació, sinó que solament duu a terme un control extern per comprovar si la resolució impugnada està motivada i és raonable lògicament o si, pel contrari, apareix com a absurda, arbitrària o s'aparta de forma evident de l'opinió comuna dels juristes. En aquest cas, el recurs sembla adreçat a un tribunal superior o de cassació i no s'identifiquen els fets concrets que haurien donat lloc a la lesió constitucional invocada.

- La pretesa infracció del dret a la jurisdicció no pot ser anterior a la sentència de la Sala Administrativa. L'agent va optar de les tres vies, que no són excloents, en primer lloc per la penal, que no va reeixir, no va utilitzar la civil, i després per la disciplinària, que és aquella que ara ens ocupa. En aquesta darrera el procediment és públic, se segueix d'ofici i sense que el denunciant sigui part en l'expedient (veg. l'article 123 *quater* del Codi de l'Administració i de l'article 5 del Reglament regulador del procediment sancionador).

- La jurisprudència constant de la Sala Administrativa determina que el mer interès no confereix legitimació activa en el procediment sancionador, sinó que cal un interès directe i legítim. La sentència no li reconeix legitimació, perquè la finalitat del procediment sancionador és assegurar el

respecte de les normes col·legials i no resolde disputes o controvèrsies entre col·legiats, per tant, la seva fonamentació és raonable lògicament i no conté errors, de manera que no pot ser conceptuada com a arbitrària.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. La qüestió que és objecte de debat constitucional rau en decidir si quan la Sala Administrativa va denegar l'accés a l'expedient disciplinari a un col·legiat presumptament ofès, violentat o amenaçat per un altre, va portar a terme una selecció i/o una interpretació no raonable, il·lògica o absurda del dret aplicable quant a la legitimació activa.

3.3. Aquest Tribunal ha establert, de forma reiterada, que la funció d'interpretar i d'aplicar les lleis ordinàries correspon als òrgans de la jurisdicció ordinària. Així, si la pretensió d'una de les parts s'ha debatut en el procediment, el dret a la jurisdicció ja ha estat activat. La infracció del "*cànon de constitucionalitat*" solament opera quan la resolució judicial no conté arguments suficients o introdueix elements il·lògics, absurds, arbitraris o incongruents (veg. la sentència del 19 de desembre del 2018, recaiguda en la causa 2018-35-RE).

3.4. De manera prèvia, aquest Tribunal Constitucional ha de refusar tots els greuges que s'enuncien contra l'actuació del Col·legi d'Advocats d'Andorra en l'àmbit administratiu, atès que la infracció eventual del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, s'ha d'adreçar contra les possibles vulneracions dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a no patir indefensió derivades de l'actuació jurisdiccional.

3.5. En primer terme, esdevé necessari posar en relleu que el dret a la jurisdicció es satisfà quan es dicta una resolució sobre el fons, però també quan s'inadmet a tràmit de manera fonamentada (com és el cas, per manca de legitimació). En aquests darrers casos, el control d'accés a la jurisdicció (principi *pro actione*) ha de qualificar-se com a intens i refusar aquelles interpretacions que obsten l'accés a la jurisdicció fonamentades en una interpretació il·lògica, irraonable, absurda o excessivament restrictiva.

3.6. En segon terme, acceptat que només aquell que té un interès directe pot ser part en el procediment disciplinari, ja que, a diferència del dret penal o del dret urbanístic, no existeix en aquest àmbit una acció pública, s'ha d'analitzar si la resolució judicial de la Sala Administrativa comporta una interpretació rigorista o irraonable o il·lògica de l'exigència d'un interès directe per gaudir de legitimació.

3.7. Des d'aquesta darrera òptica, la Sala Administrativa ha exposat la seva jurisprudència constant i l'ha aplicat a les circumstàncies del cas concret. Així, ha entès que l'objecte del procediment disciplinari és la protecció d'un bé col·lectiu i que l'interès moral que argüeix el recurrent no incidirà positivament en l'esfera dels seus drets, atès que no li reportarà cap benefici concret, ni li evitarà un

perjudici cert. Aquesta argumentació és lògica i raonable i no converteix la fonamentació en arbitrària, atès que es transposa al cas particular la jurisprudència d'aquesta Sala, així com els requisits per considerar que es gaudeix d'un interès legítim. Per tant, la sentència impugnada està fonamentada en Dret i explicita al justiciable les raons per les quals no disposa de legitimació, alhora que tampoc genera indefensió perquè nega l'accés a la jurisdicció per la manca d'interès directe i legítim, sense que la seva interpretació pugui ser considerada rigorista o restrictiva.

3.8. En efecte, l'aparell argumental emprat per la Sala Administrativa no infringeix el cànon de constitucionalitat, a la qual cosa s'ha d'afegir que les decisions que s'adopten en el procediment disciplinari no produeixen efecte perjudicial en relació amb la seva eventual afecció al dret a l'honor i al seu enjudiciament en la jurisdicció civil, de manera que els tribunals civils poden pronunciar-se amb plenitud de jurisdicció, si s'escau.

3.9. El refús dels motius adduïts pel recurrent suposen la desestimació del seu recurs d'empara, per consegüent, d'acord amb article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, cal declarar la condemna en costes del recurrent.

DECISIÓ:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

1. Desestimar el recurs d'empara 2019-35-RE interposat per la representació processal del Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya contra la sentència del 27 de març del 2019, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
2. Condemnar el recurrent al pagament de les costes processals, d'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.
3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Miquel Àngel Canturri Montanya, a la representació processal del Col·legi d'Advocats d'Andorra, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 9 de setembre del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat